

Taaltoezicht

Taaltoezichthouder Joost Swanborn let op de taal van de handhaver, vergunningverlener en beleidsmaker. Dit keer: jargon.

Ook behoefte aan een kritische blik op uw teksten? Mail ze naar ingrid@ps-produkties.nl onder vermelding van 'Taaltoezicht'. Per post mag ook: Redactie HandHaving, t.a.v. I. Spijkers, postbus 2649, 8901 AC Leeuwarden.

Public governance

'Ook public governance vraagt om de ontwikkeling van een instrument dat inzicht biedt in de waarborging van de realisatie van beleidsdoelstellingen en de financiële positie.'

Elk vakgebied heeft zijn eigen terminologie. Net zoals medici, juristen en sporters kennen ambtenaren van Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en milieudiensten jargon. Vaak zijn dat termen die in het dagelijks leven niet voorkomen, of juist alledaagse begrippen die in een specifieke betekenis worden gebruikt. Daar is niets mis mee - zolang het binnen de organisatie blijft. Het is vaak een zeer efficiënte manier van de zaken verwoorden, en je vakbroeders en -zusters weten direct waarover je het hebt. En soms kom je er niet onderuit, bij gebrek aan een duidelijk, beknopt alternatief.

Iets anders wordt het, wanneer dat jargon wordt gebruikt in externe communicatie. Maar al te vaak wordt er aan voorbij gegaan dat een leek misschien niet weet wat 'public governance' betekent. En dat is onnodig, want het is altijd mogelijk jargon te vertalen voor de buitenwereld: 'Ook het openbaar bestuur moet controleren of de (financiële) doelstellingen worden gehaald'. Zo zijn 'benchmark' en 'quick-wins' in normaal Nederlands 'vergelijking' en 'snelle resultaten'.

Faciliteren. 'Amsterdam wil deze ruimtelijke ontwikkelingen faciliteren.' Moderne overheden faciliteren. Is 'mogelijk maken' te eenvoudig en concreet?

Finetunen. Uit de considerans van een milieuvergunning: 'Binnen een jaar na inwerkingtreding van deze vergunning zal finetuning van de geluidsvoorschrif-

ten plaatsvinden.' Een pakkende beeldspraak met 'geluid' en 'tunen', maar het betekent gewoon dat de voorschriften worden aangepast aan de gedurende dat jaar gebleken praktijk - maar dat staat er niet.

Implementeren. 'Op 2 maart vindt de verificatie van de resultaten plaats en daarna is het tijd voor de implementatie.' Er wordt nog steeds wat af-geïmplementeerd. Terwijl altijd wordt bedoeld: 'ingevoerd', 'uitgevoerd'.

Integraal (vaak fout gespeld als 'integraal'). Uit een folder: 'De gemeente kiest een integrale benadering.' Dit woord wordt te pas - en vooral te onpas - gebruikt, en betekent gewoon 'breed, veelomvattend, vanuit verschillende disciplines'. 'Een brede aanpak' is al beter.

Middelen. 'Het bestuur zal middelen vrijmaken om de overlast aan te pakken.' Bedoeld is: 'geld'. Je kinderen vragen toch ook niet om 'zakmiddelen'?

Monitoren. Uit een 'bewonersbrief': 'Via peilbuizen zal de verontreiniging worden gemonitord.' Duidelijker is: 'gevolgd', 'gecontroleerd', of 'in de gaten gehouden'.

Opgave/uitdaging. Betekenis: 'probleem'. Uit een brief: 'In het visiedocument is aangegeven dat de provincie de komende jaren voor een behoorlijke opgave staat als het gaat om het werven van nieuw personeel.' Bedoeld is: 'Het wordt de komende jaren moeilijk nieuwe mensen te vinden.'

Opschalen, uitrollen. 'Bij succes wordt de pilot opgeschaald en provinciebreed uitgerold.' De associatie met hoogpolig tapijt dringt zich op, maar blijkbaar

zal het proefproject, als het succesvol is, ook in andere gemeenten worden gehouden.

Pro-actief, hands-on. Uit een persoonsadvertentie: 'Wij zoeken een proactieve collega met een hands on-mentaliteit.' Klinkt prachtig, maar bedoeld is gewoon: 'een initiatiefrijke aanpakker'.

Regisseren. Uit een folder: 'Het programmabureau regisseert de overgang naar een klimaatneutrale organisatie.' Je ziet een man met een zonnebril op een regisseursstoel zitten, maar wat dat 'programmabureau' nu daadwerkelijk doet?

Verinnerlijken. 'De afgelopen periode is extra inzet gepleegd op het verinnerlijken van milieuzorg bij het bedrijfsleven in de regio.' Visioenen doemen op van managers op sokken in kleermakerszit. Maar wat betekent dit concreet? Bewustwording?

Al dit jargon heeft één ding gemeen: het verhult, het is niet exact genoeg en het klinkt te 'interessant'. Deels uit gemakzucht, maar soms is het ook niet bedoeld om te begrijpen; het onderstreept de macht van de ambtenaar ten opzichte van de burger of ondernemer. En als die lezen over 'een stukje gebeuren' is het maar de vraag of de ambtenaar het zelf wel begreep.

Tips

- Wees je bewust van de lezer of luisteraar
- Wees niet bang voor eenvoudige woorden

Tekst: Joost Swanborn